

24 maart 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. G.M.J. van Oijen, advocaat te 's-
Hertogenbosch,

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Broeders van
Maastricht.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 30 juni 2014. Op 29 oktober 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van broeder [naam], provinciaal overste. Op 3 maart 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. G.M.J. van Oijen. Namens de Congregatie is verschenen broeder [naam], provinciaal overste.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Gedurende 1968-1969 verbleef klager in het Pensionaat [naam] te [plaats]. Aangeklaagde was daar prefect en hield geregeld toezicht in de eet- en slaapzaal waar klager verbleef. Hij werd door de kinderen op het Pensionaat broeder '[bijnaam]' genoemd, omdat hij erom bekend stond dat hij zijn handen niet thuis kon houden.

Klager kreeg regelmatig straf van aangeklaagde vanwege zijn gedrag. Dit gebeurde in het kerktorentje, op de slaapzaal en in de wc. De straf bestond er onder meer uit dat klager zich uit moest kleden (soms mocht hij zijn onderbroek aanhouden) en dan door aangeklaagde bekeken werd. Ondertussen moest klager naar de grond kijken. Hij mocht niet naar aangeklaagde kijken. Klager weet niet wat aangeklaagde op dat moment deed. De tijd dat klager naakt voor aangeklaagde moest staan, duurde heel lang in de herinnering van klager. Ook gebeurde het dat klager billenkoek van aangeklaagde kreeg. Klager moest zijn broek

laten zakken en over de knie van aangeklaagde heen gaan liggen. Vervolgens sloeg aangeklaagde hard op de billen van klager. Klager voelde dat dit klappen waren uit haat.

Aangeklaagde liet klager ook bij hem op zijn kamer komen. Klager moest dan bij aangeklaagde in bed komen liggen. Aangeklaagde ging tegen klager aan liggen en betastte hem over zijn hele lichaam (waaronder zijn geslachtsdeel) en hij dwong klager ook om zijn geslachtsdeel te betasten. Beiden hadden op dat moment geen kleding aan. Klager voelde een huid-op-huid contact. Naast het betasten heeft aangeklaagde iets -een vinger of zijn penis- in de anus van klager gebracht. Wat aangeklaagde precies inbracht bij klager, weet klager niet. Klager heeft dit verdrongen. Wel herinnert hij zich dat aangeklaagde hem meerdere malen pijn heeft gedaan op die plek. Als klager liet blijken dat hij pijn had, zei aangeklaagde dat klager niet wist wat pijn was; alleen Jezus wist wat pijn was, aldus aangeklaagde.

Hoe vaak de hiervoor omschreven gebeurtenissen plaats hebben gevonden weet klager niet. Klager vermoedt dat het tientallen keren gebeurd is. Toen klager in 1969 het Pensionaat verliet stopte het misbruik door aangeklaagde.

2.2. Het misbruik door aangeklaagde heeft een grote impact gehad op het leven van klager. zo vindt klager het moeilijk om anderen liefde en aandacht te geven en kan hij zich moeilijk inleven in anderen. Daarnaast voelt klager zich angstig, vindt hij het moeilijk om vriendschappen aan te gaan en is hij onzeker. Klager is argwanend ten opzichte van alles wat met de R.-K. Kerk te maken heeft.

2.3. Met het indienen van zijn klacht wil klager bewerkstelligen dat de verantwoordelijken binnen de R.-K. Kerk beseffen en inzien hoeveel schade klager door toedoen van aangeklaagde heeft geleden. Klager hoopt met het doorlopen van de procedure bij de Klachtencommissie hetgeen gebeurd is achter zich te kunnen laten. Voorts wenst hij dat het indienen van zijn klacht zal bijdragen aan het (verder) indammen van seksueel misbruik en dat toekomstige slachtoffers niet gemaakt zullen worden.

Bij een gegrond verklaring van zijn klacht, verzoekt klager de door hem geleden schade financieel te vergoeden.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Provinciaal Overste heeft in zijn reactie gesteld dat klager van [dag] [maand] 1969 tot [dag] [maand] 1969 in [Pensionaat] te [plaats] heeft verbleven. Aangeklaagde was vanaf [maand] 1946 tot [maand] 1970 in het Pensionaat werkzaam.

In het persoonlijk dossier van aangeklaagde zijn geen gegevens teruggevonden die kunnen duiden op door hem gepleegd seksueel misbruik. Het archiefonderzoek voor de Commissie Deetman maakt wel meldingen over aangeklaagde, welke wijzen op mishandelingen en het kijken in de douchehokjes. De Congregatie is bekend met de klachten van drie andere vermeende slachtoffers. Met name gelet op deze drie klachten stelt de Provinciaal Overste zich op het standpunt dat het zeer waarschijnlijk is dat aangeklaagde klager seksueel heeft misbruikt. Daarbij heeft hij geen enkele reden om aan te nemen dat klager onwaarheid spreekt. De gedragingen waarover klager klaagt druisen volledig in tegen de geloften die aangeklaagde als lid van de Congregatie heeft afgelegd.

De Provinciaal Overste heeft zijn excuses aangeboden en het leed dat klager is aangedaan erkend. Het seksueel misbruik had niet plaats mogen vinden en is in strijd met alles waar de Congregatie voor staat.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Door de overste is niet ter discussie gesteld of de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer 46 jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. Het samenstel van gebeurtenissen in een tijdsbestek van vier maanden maakt dat de Klachtencommissie van oordeel is dat aangeklaagde een seksuele interesse had in klager. Om die reden acht de Klachtencommissie het langdurig bekijken van het naakte lichaam van klager onder het mom van straf een handeling die kan worden gebracht onder de definitie van seksueel misbruik zoals verwoord in de Procedure. De Klachtencommissie is dan ook van oordeel dat klager gedurende vier maanden meerdere malen heeft moeten dulden dat aangeklaagde zijn naakte lichaam bekeek, zijn naakte lichaam (waaronder zijn geslachtsdeel) betastte en in zijn anus binnendrong. Ook moest klager het geslachtsdeel van aangeklaagde betasten.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de steunverklaring bij de Klachtencommissie bekend onder nummer 2011T443 en een gegronde verklaarde klacht met nummer 2011T374. Voorts wordt de klacht van klager ondersteund door de schriftelijke verklaring van [naam] (ex-echtgenote), waaruit volgt dat zij in 1992 van klager heeft gehoord dat hij door een broeder in [pensionaat] is betast. Tenslotte heeft de Klachtencommissie acht geslagen op de schriftelijke verklaring van [naam]. Ook hieruit volgt dat klager heeft verteld over zijn tijd in [pensionaat] en de 'seksuele spelletjes', zoals [naam] het noemt, die een dienstdoende broeder daar met hem speelde.

Een en ander in onderlinge samenhang bezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 8 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een herhaald excuus kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie der Broeders van Maastricht de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 24 maart 2015 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, mr. F.J.M. Walstock en drs. Th.M. Bronzwaer, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.